

kevésbé csinos. A további köteteknél az ügy érdekében nem volna szabad elfelejteni a jó tárgymutató mellett az áttekintést megkönnyítő részletes tartalomjegyzékről sem.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Gutenberg Fetschrift, zur Feier des 25jährigen Bestehens des Gutenbergmuseums in Mainz. A nemzetközi Gutenberg-Társulat kiadványa. Mainz, 1925. 4-rét, XVI+448 lap, 1, 46, mell., 12 sztl. mell. és 10 l. hirdetés.

A mainzi GUTENBERG-MUSEUM 25 éves fennállásának ünnepére a nemzetközi GUTENBERG-TÁRSASÁG hatalmas kötetet jelentetett meg, amely az őnyomtatványoktól kezdve a mai tipografiai problémáig mindennemű szakkérdést felvet és e nagy ismeretterületről tallózza cikkeit. Ez a hatalmas kötet a tudományos és gyakorlati ismeretek haladásán kívül arról is akar tanuságot tenni, hogy a negyedszázaddal ezelőtt, nemzetközi érdeklődés mellett alakult társulat, a népeket elválasztó nagy események dacára az emberiség közös vagyónává lett felfedezés történetének tanulmányozásában és gyakorlati fejlesztésében újból megtalálja a nemzetközi érintkezés kapcsait. RUPPEL A. a mainzi GUTENBERG-MUSEUM és a Városi Könyvtár igazgatója, ki a szerkesztés nagy munkáját végezte, előszavában büszkén mutat reá, hogy ez az ünnepi kiadvány a földkerekség kultúrnépeinek újból félélt közösségének jeleként lép a nyilvánosság elé, s hogy közel 80, a legkülönfélébb nemzethez tartozó tudós, művész és gyakorlati szakember cikkét tartalmazza. Német, olasz, francia, spanyol, holland és dán cikkekkel találkozunk benne. A magyar, svéd, norvég, dán, braziliai, orosz és cseh írók cikkei — egynéhány kivételtől eltekintve — német fordításban jelentek meg.

A pontosan megszámlálva 77 cikk a figyelemreméltó dolgok oly tömegét tartalmazza, hogy azok mindegyikével foglalkozni nem lehet, meg kell elégednünk azzal, hogy azok egynéhányáról emlékezzünk meg. Minket magyarokat mindenekelőtt az érdekel, hogy hazai vonatkozású három kiváló dolgozat jelent meg benne. DR. SEBESTYÉN Gyula az első magyar nyomdáról, DR. GULVÁS Pál: Kazinczy Ferenc és a hazai nyomdászatról, VÉGH Gyula pedig a magyar barokk-könyvkötésről értekezik. MOHOLY-NAGY László tollából pedig, ki neve szerint hozzánk tartozik és Dessauban egy állami intézetben vezető állást foglal el, modern tipografiai kérdésekkel foglalkozó cikket találunk. Könyvtárnokok nagy haszonnal fogják olvasni BOHATTA Hans (Bécs) cikkét, melyben dió-

højba összesűritve nyújtja a könyvcsonkok korának (nyomtatási idejének) megállapítását megkönnyítő terminus a quo adatait. Ez a cikk belekivánczik minden könyvtárnoki kézikönyvbe. (Tankönyvet szerettem volna mondani, mert — magunkról lévén szó — egy megfelelő s kezdő könyvtárosoknak adandó s a könyvről szóló műnek amúgy is érezzük nagy hiányát.)

A könyvnyomtatás legelejével foglalkozó tanulmányok közül, hadd említsük meg SCHORBACH Karl (Baden-Baden) Neue Strassburger Gutenberg-Funde címen, az 1900. évi mainzi ünnepi kiadványban közölt dolgozatában foglaltak kiegészítésére szolgáló adatokat. SCHORBACH azért közli ezeket az adatokat most, mert jó időre megszűnt annak lehetősége, hogy német tudós a strassburgi levéltárban dolgozhasson s hogy ő ott folytathassa GUTENBERGRE vonatkozó kutató munkáját. A közölt okmányok bizonyos járadékok élvezéséről szólnak és az azokról való lemondás kérdését tisztázzák. Szintén a könyvnyomtatás legrégibb idejével foglalkozik KRUITWAGEN Bonaventura, aki *Die Ansprüche Hollands auf die Erfindung der Buchdruckerkunst* címen tisztázni akarja a haarlemi «COSTER-ügyet». E célból közli a JUNIUS Hadrián által feljegyzett legendát s azt pontrólpontra megvizsgálva, kimutatja, hogy CORNELIUSnak, COSTER állítólagos munkatársának, nyolcvanéves korában tett vallomásai tarthatatlanok s a holland tudományosság jó hírnevének érdekében állónak mondja, hogy a haarlemi lokalpatriotizmusból származó mese végleg elvettessék. Ezzel szemben a könyvnyomtatás végével az orosz LISSITZKY foglalkozik *Typographische Tatsachen* című illusztrált cikkében, amely a tükör felhasználásáról odavetett mondatokban mondja el véleményét. Nézete szerint a magasnyomtatás (betűk) túlhaladott álláspont. A jövő technikája mélynyomás és a különféle fotomechanikai eljárás.

A kezdet és a feltételezett vég között igen sok minden van, amiről az emlékkönyv megemlékezik. Ezek között talán legtanulságosabb LEITMEIER Hans: *Deutsche Pressen* című cikke, mely az orosz tagadással szemben a nyomdászat életigenlésének mondható s amely illusztrációkkal igazolja, hogy lehet az értelmes seregymásután dacára, szép betűkkel, gondos nyomással, szép könyveket nyomtatni. Isoz K.

Die Deutsche Bücherei nach dem ersten Jahrzehnt ihres Bestehens. Lipcse, 1925. Deutsche Bücherei. VII + 211 l. + 1 mell. 8-r.

A Deutsche Bücherei, amint ezt az ismertető könyv címe már elárulja, fennállásának első tiz esztendejéről ad beszámólót. E hatalmas